Eesti taimede uue levikuatlase I etapp: välitööd 2014–2016

Üks slaid ka levikuatlase jätkutegevustest

Toomas Kukk
tomkukk@gmail.com, tel 5189420

atlase välitöid toetab KIK

PÄRANDKOOSLUSTE KAITSE ÜHING

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Uue taimede levikuatlase koostamise põhietapid

1) uued välitööd koos leiuandmete sisestamise ja esmase kontrollimisega

2) välitöödel ja ka varem kogutud herbaarmaterjali läbitöötamine

3) senise andmestiku (varasemad inventuurid, seired, andmebaasid, herbaariumid jms) koondamine ja kontrollimine

4) atlase vormistamine ja kättesaadavaks tegemine internetis ning paberraamatuna

TALLINN
MAARDU
LOKSA
KUNDA
KOHTLA-JÄRVE
SILLAMÄE
NARVA
NARVA-JÕESUU
Ust-Luga
KIVIÕLI
PÜSSI
JÕHVI
RAKVERE
KEHRA
TAPA
KEILA
SAUE
PALDISKI
TAMSALU
SLANTSÖ
KÄRDLA
HAAPSALU
RAPLA
PAIDE
MUSTVEE
TÜRI
JÕGEVA
KALLASTE
LIHULA
PÕLTSAMAA
VÕHMA
SUURE-JAANI
TARTU
PÄRNU
SINDI
VILJANDI
ELVA
RÄPINA
KURESSAARE
KILINGI-NÕMME
MÕISAKÜLA
ABJA-PALUOJA
KARKSI-NUIA
OTEPÄÄ
PÕLVA
TORVA
RÜJIENA
VALGA
ANTSLA
VÕRU
PETSERI
PSKOV
ALUKSNE
LÄTI
LIIVI LAHT
SOOMEMAA
REGIO
www.regio.ee
© REGIO 2005
KL- 497

Levikuatlase uue versiooni välitööd on põhimõtteliselt sarnased eelmise atlase omadele, ent varasemast on tähtsam leiuandmete täpne kirjapanek koordinaatide abil, samuti on oluline säilitada välitöötegijate GPSi jälgi (*track*)

Eesti maa-ala jääb 540 atlaseruutu. Tõese liiginimekirja saamiseks peaks igat ruutu kirjeldama kord kevadel (aprillis-mais) ja 1-2 korda suvel (juunis, juuli 1. pool). Suvist käiku võib asendada ka välitööd augustis-septembris.

Oluline, et sama ruutu kirjeldaksid igal korral erinevad uurijad ning käidaks varem tähelepanuta jäänud kohtades.

Atlase välitöödel keskendutakse eelkõige neile liigirühmadele, kooslustele ja kohtadele, kust atlase jaoks andmeid muude välitööde käigus ilmselt ei kogune: raskemini määratavad perekonnad ja sugukonnad (koldrohi, kortsleht jms); umbrohu- ja prahitaimed, tulnukad; metsistuvad ja naturaliseeruvad liigid; veetaimed (seisu- ja vooluveekogud; soo- ja rabataimed

Uue levikuatlase toimkond

Toomas Kukk – KIKi projektijuht, taimede õpetamine ja määramine, herbaariumidega seonduv, välitööd
Thea Kull – välitööd ja nende korraldamine
Ott Luuk – IT arendus, sisestusliides, GPSid, välitööd
Meeli Mesipuu – personalijuht, lepingute sõlmimine jms, välitööd
Peedu Saar – atlase eeltööd, välitöökaardid, välitööd
Hea nõu: **Tiiu Kull, Mari Reitalu, Eerik Leibak, Hannes Pehlak** jt

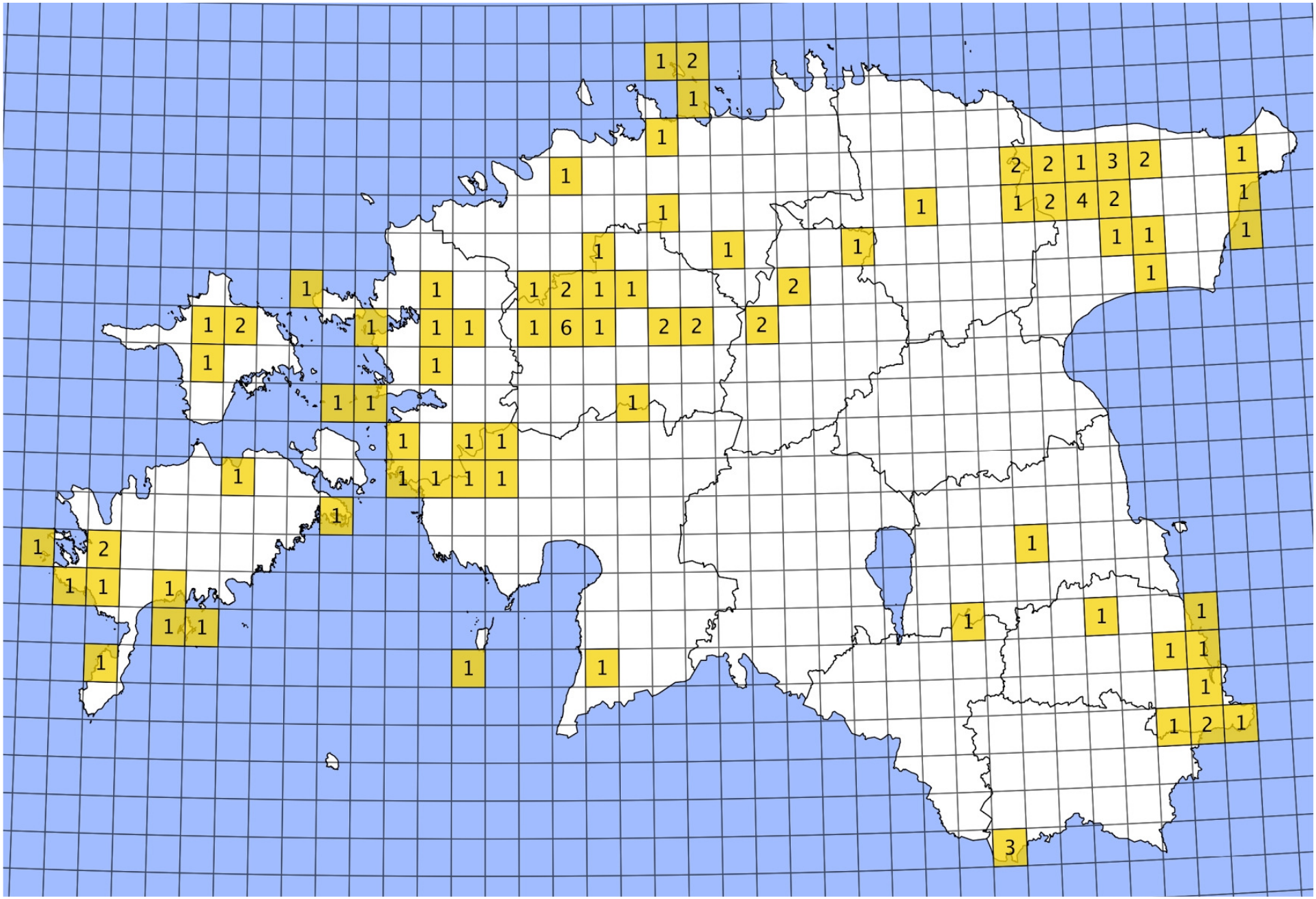
2014

kavandati uue taimeatlase metoodika, tehti uus loendusleht ja katsetati seda õhinapõhistel välitöödel: nimekirjad 78 ruudust, täidetud 104 loenduslehte. Kokku 17 700 vaatlust ja 1100 herbaarlehte

21. augustil esitati PKÜ rahataotlus KIKile taimeatlase välitööde läbiviimiseks 2015-2016
(KIK 258 170.76, omafin. 34 201.08, kokku 292 371.84)

KIK otsustas taimeatlase projekti rahastada 2. 12. 2014 taotletud summas, leping sai sõlmitud 23.04.2015

Atlase välitööd 2014: 78 ruutu, täidetud 104 loenduslehte

1 2
1
1
1
2 2 1 3 2
1
1 2 4 2
1
1 1
1
1
1
1
1
1 2 1 1
2
1 6 1
2 2
2
1
1
1
1 1
1
1 1 1 1
1
1
1
1 1
1
1
1 1
1
1
1
1
1

kevad-ristmadar, *Cruciata glabra*

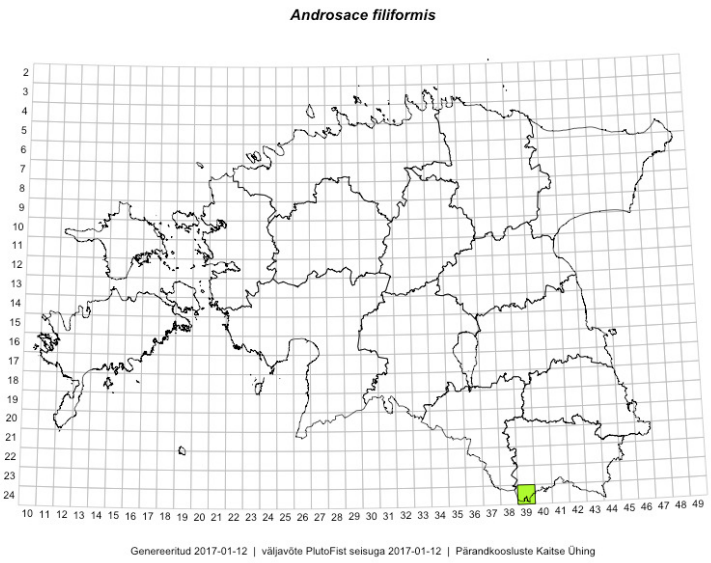

Esmasleid

muda-nõmmkann
Androsace filiformis
Retz.

24-39 Villike küla
9. juuni 2014, Maret Gerz, Ott Luuk

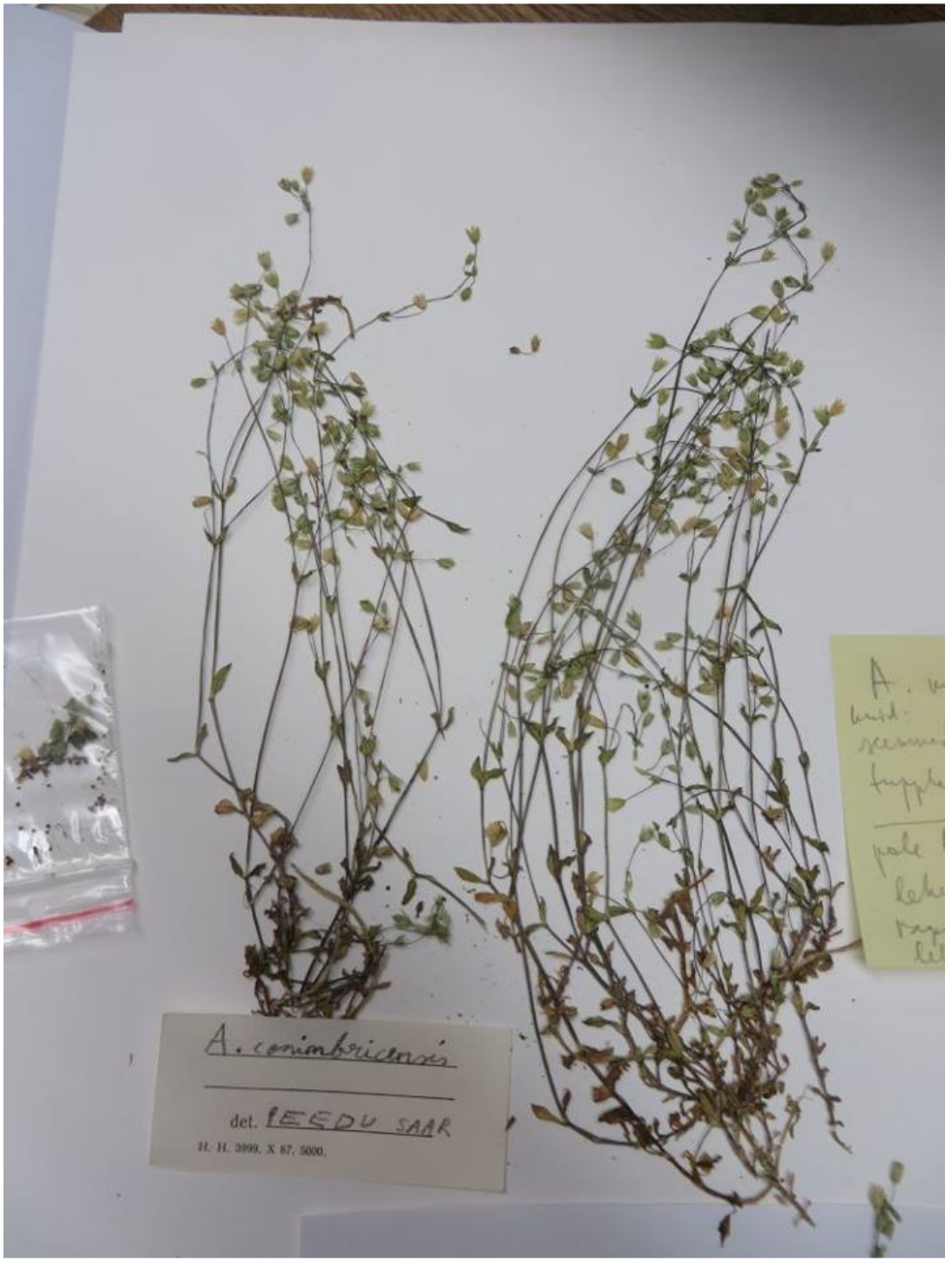

Esmasleid

Arenaria conimbricensis Brot.

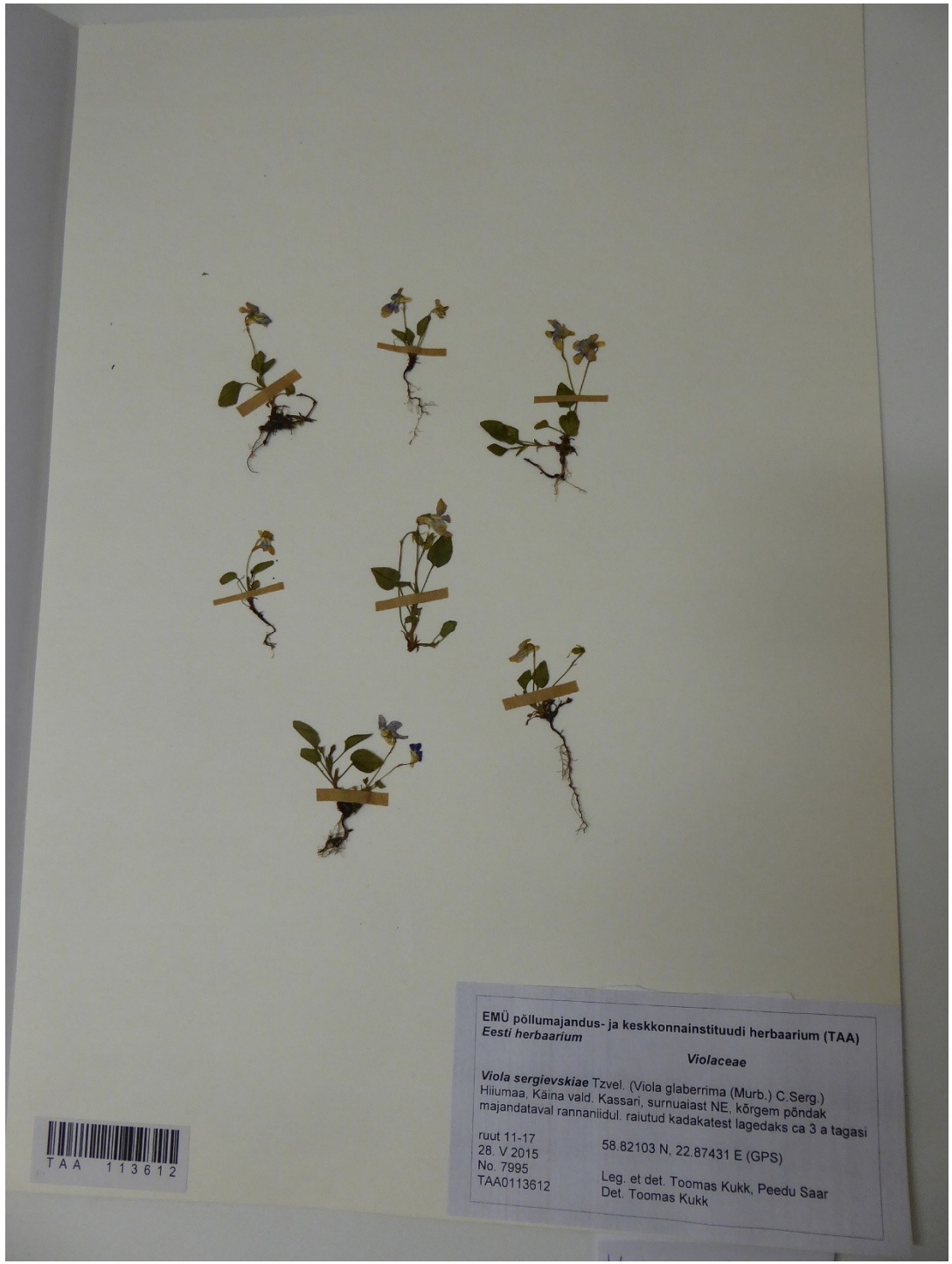
Tahkuranna golfiväljak, tulnud välismaise päritoluga muruseemnega, tihe kogumik
22 V 2014, 16-27
Leg. Vilma Kuusk;
Det. Peedu Saar

Juhutulnukas, looduslikult levinud Püreneedes

Viola sergievskiae
Tzvel.
= *Viola glaberrima* (Murb.) C.Serg., *Viola rupestris* var. *glaberrima* Murb.

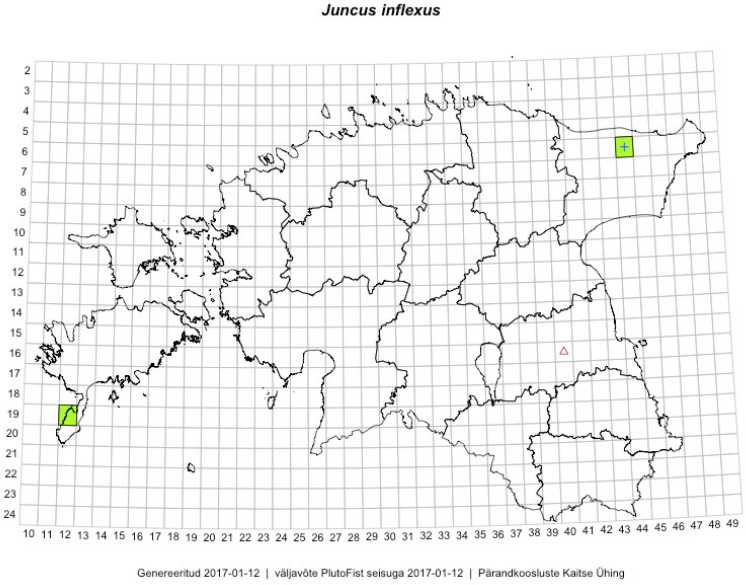
11-17, 28. mai 2015
Hiiumaa, Kassari
Toomas Kukk, Peedu Saar/det. Toomas Kukk

Taasleid

Sinihall luga, *Juncus inflexus*
11. VII 2014 Jõhvi 6-44
leg/det Thea Kull jt.

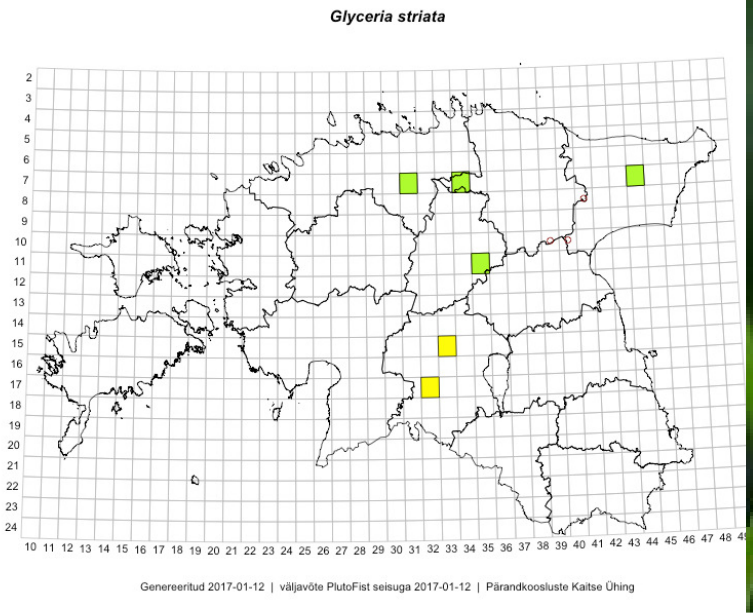
2016 leitud ka Kloogalt ja Saaremaalt

Taasleid

Sale parthein
Glyceria striata (Lam.) Hitchc.
Leidissoo LKA Viluvere kraavikallas madalsoometsas, ohtralt
21 VIII 2014 9-22
Leg. Ott Luuk

2015

Vaatlusi PlutoFis 184 000, herbaarlehti vormistatud 4600, seni vormistamata ca 900 lehte

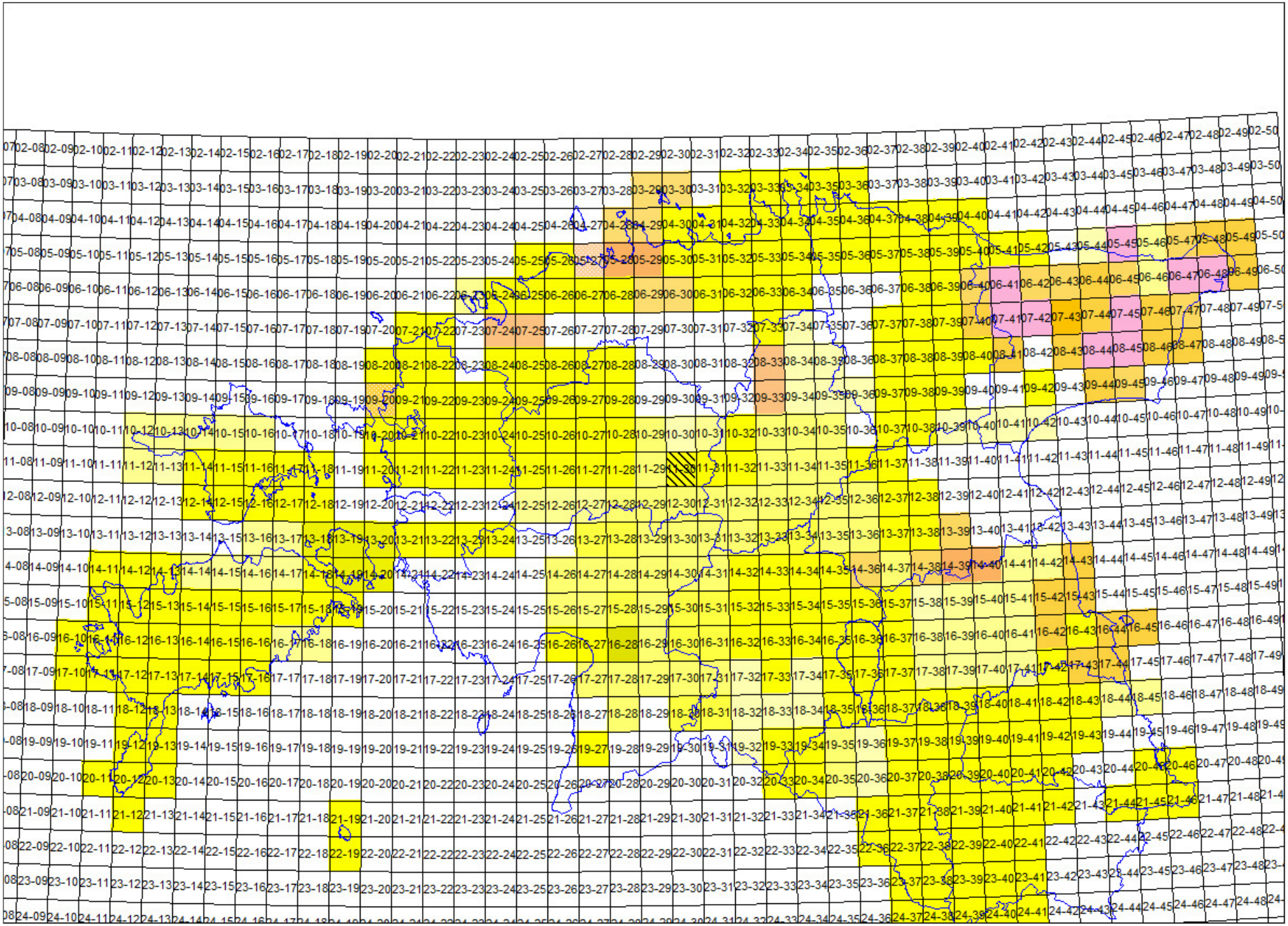
Välitöökaartide ettevalmistamine (Ott ja Peedu) ja trükkimine

Taimeatlase projekti sissejuhatavad koosolekud Tartus ja Tallinnas; taimeõppe loengud Tartus ja Tallinnas (9+9) ning välitöid ja herbariseerimist tutvustav loeng Tartus (http://www.zbi.ee/~tomkukk/taimeatlas/)

Töölepinguid ligi 50 (Meeli), vähemalt neljad ühisvälitööd (esimesed 11.-15. mail)

PlutoFi sisestusmooduli valmimine ja andmesisestuse algus

Herbaariumi käsiraamat (Toomas Kukk 2015)

TAUDIOHTI

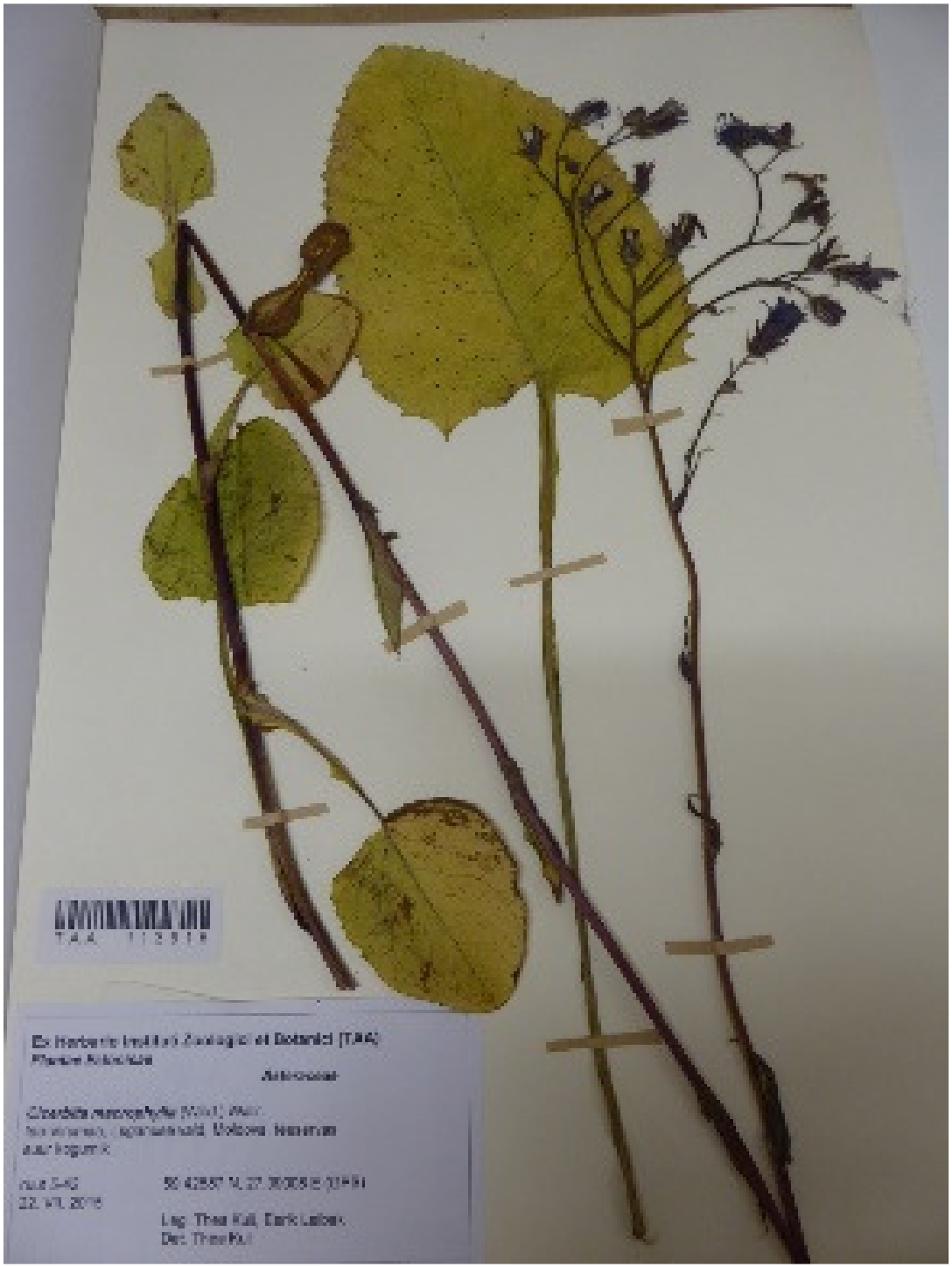

Carlsberg

Esmasleid

suurelehine soosalat
Cicerbita macrophylla
(Willd.) Wallr.

05-42 Moldova, teeäärel suurem kogumik, 22.07.2015 Thea Kull, Eerik Leibak

Esmasleid

villane robirohi
Rhinanthus alectorolophus (Scop.) Pollich

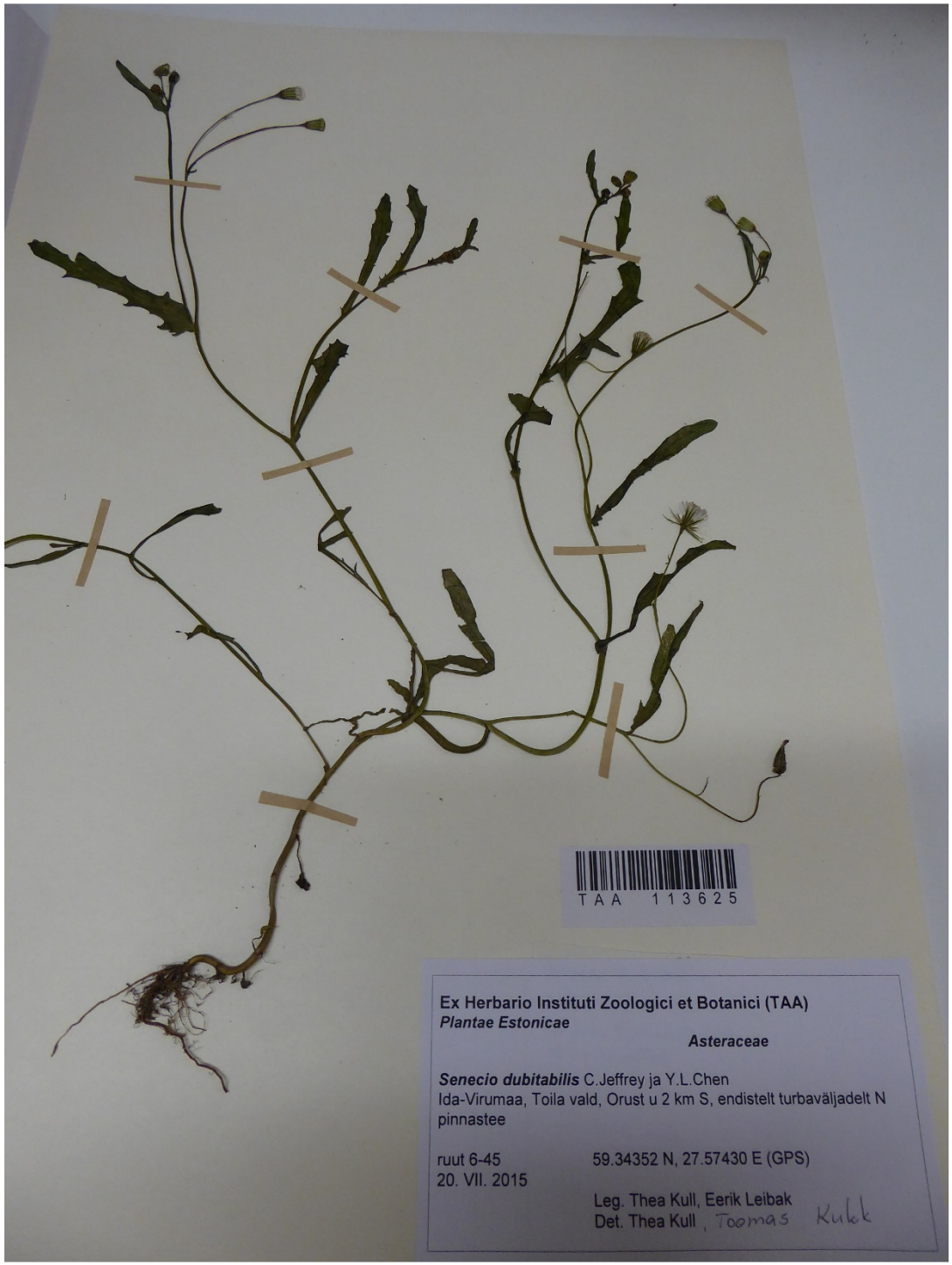
08-45, 24. juuli 2015
Ida-Virumaa, Illuka
Peedu Saar, Liina Oja

Esmasleid

Senecio dubitabilis
C.Jeffrey & Y.L.Chen

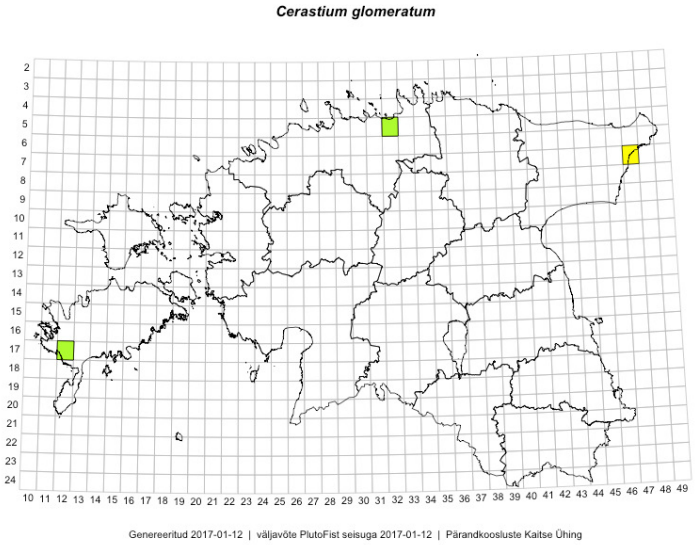
05-45, 20. juuli 2015
Oru turbaväljadel
Thea Kull, Eerik Leibak

Taasleid

Kera-kadakkaer
Cerastium glomeratum
Thuill.

16-40, mai 2015 Tartu botaanikaaed, Kersti Tambets

Varem leitud 1852 Sangastest ja Mehikoormast, C.Maximovicz

Taasleid

kahkjaspunane ristik
Trifolium incarnatum L.

08-35, 14. juuli 2015
Tapa vald Karkuse
Jana-Maria Habicht

10-28, 8. aug. 2015
Raikküla v. Raela
Toomas Kukk, Tiit Hallikma

2016

Vaatlusi PlutoFis 170 200, herbaarlehti vormistatud 1650, vormistamata ca 3000

Uued välitöökaardid; suur osa välitöödest ühistöödena

Andmete sisestamine ja korrastamine
esmane veebiatlas (Ott)
https://ottluuk.github.io/atlas/

Atlase 1. etapi aruanne KIKile (2. dets. 2016) ning 2. etapi rahataotlus, mis 14.06.2016 sai positiivse otsuse, 163 000 €. Leping sõlmitud 12.01.2017

Skautluse rajaja
Lord Baden-Powell of Gilwell
22. 02. 1857 - 08. 01. 1941

laanekannike, *Viola selkirkii*

Täpiline metsvits
Lysimachia punctata
L.

09-18, 7. juuli 2016
Vormsi Förby, tee ääres

leg. Sander Laherand, Toomas Kukk,
det. Peedu Saar, Sander Laherand

Taasleid **tähk-roodjalg** *Blechnum spicant* (L.) Roth

20-40, 17. juuni 2016
Võrumaa, Kärgula, Tarmo Niitla, Peedu Saar

Taimeatlase teise etapi tegevused

- täiendavad välitööd (kehvemini uuritud ruudud, veekogud, saared jms.
- välitöödel kogutud andmestiku kontrollimine ja määramine
- varasemate andmete sisestamine (vana atlase andmestik)
- teiste andmebaaside andmete import ja kontrollimine
- e-atlas

